

SÖKANDE

Nordkalk AB, 556073-4054,
Storugns, 620 34 Lärbro

Ombud: advokat Mikael Lundholm,
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå,
Strandvägen 7 B, 114 56 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd till bergtäkt och vattenverksamhet på fastigheten Bunge
Ducker 1:64, Gotlands kommun samt därtill hörande följdverksamhet

AO: 118/117 Koordinater (RT90) x: 6419400 y: 1687500 Avd I miljöboken: III och V

DOMSLUT

Tillståndsfrågan

Nordkalk AB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till bergtäkt och vattenverksamhet på fastigheten Gotland Bunge Ducker 1:64 med därtill hörande verksamheter lämnas utan bifall.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljödomstolen finner att den i målet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen med gjorda kompletteringar uppfyller kraven i 6 kap miljöbalken.

DOMSKÄL

Nordkalks tänkta verksamhet i Bunge är sådan att tillståndsprövningen aktualiserar ett flertal bestämmelser i miljöbalken. Miljödomstolen har således att ta ställning till

Dok.Id 116337

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: nacka.tingsratt@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

om hinder för tillstånd föreligger vad gäller dels den allmänna lokaliseringen av täkten, dels påverkan på bevarandeområdena (Natura 2000), dels den särskilda täktprövningen, dels vattenverksamheten (pumpning, infiltration, anläggande av diken). Verksamhetens effekter på yt- och grundvattnet i området har som framgått ovan därvid betydelse för bedömningen även av annat än den renodlade vattenverksamheten. Miljödomstolen redovisar tillståndsfrågan i enlighet med nyss nämnd uppräkningsvis behandlas frågor om MKB, rättgångskostnad och övriga frågor.

Tillstånd

Lokaliseringen ur miljösynpunkt samt användningen av mark och vatten

För att tillstånd till täkten ska kunna ges måste Nordkalk visa att verksamheten uppfyller *de grundläggande reglerna i 2, 3 och 4 kap miljöbalken* som verkar för en hållbar utveckling. 2 kap 6 § miljöbalken stadgar att platsen för verksamheten ska vara lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö. Detta krav gäller enligt 7 § samma kapitel i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla det. Av 3 kap 1 § miljöbalken följer att markområde ska användas för det ändamål som området är mest lämpat för med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. 3 kap 2 § miljöbalken föreskriver att stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär. Vidare sägs i 3 kap 6 § miljöbalken att områden och fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet, så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet ska skyddas mot sådana skadliga åtgärder. Enligt 3 kap 7 § miljöbalken ska å andra sidan områden som innehåller värdefulla ämnen eller material så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan

försvåra utvinningen av dessa. Områden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material som är av riksintresse ska skyddas mot sådana för utvinningen försvårande åtgärder. I sådana fall av riksintressekonflikter stadgar 3 kap 10 § miljöbalken att för det fall att ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Enligt 4 kap 2 § miljöbalken ska vidare turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön på Gotland som helhet. Om det finns särskilda skäl utgör detta dock inte hinder för anläggningar för utvinning av sådana fyndigheter som målet gäller. Mark får inte användas på sätt som strider mot skyddsbestämmelserna för Natura 2000-områden.

Det aktuella området ingår i det större område Bästeträsk med omgivningar som har *pekats ut av Naturvårdsverket som riksintresse för naturvården*. Naturvårdsverket har anfört att områdets mest framstående värde består av de omfattande, ostörda hällmarks- och våtmarkskomplexen med rik biologisk mångfald, bland annat många rödlistade arter. Området är i en särklass i sitt slag på Gotland och i Sverige, särskilt med avseende på väl utvecklade naturtyper i stora mosaiker som utgör en sammanhängande yta samt graden av orördhet. De naturvärden som motiverat utpekandet att området innefattar ett stort och ekologiskt intressant hällmarkskomplex samt värdefulla våtmarker och egenartad hydrologi. Vidare anses kustområdet geologiskt intressant. Vidare betonas lavförekomsten och fågelfaunan. Den föreslagna täktverksamheten skulle enligt Naturvårdsverket påtaglig skada naturmiljön.

Nordkalk har gjort gällande att Bungetäkten inte innebär påtaglig skada på riksintresset för naturvården eftersom det är en jämförelsevis liten, skarpt avgränsad del (170 hektar) av det utpekade området (9 700 hektar) som omfattar stora delar av norra Gotland. Kvarvarande delar är således enligt Nordkalk tillräckligt stora och sammanhängande för att djur- och växtarter ska kunna fortleva i långsiktigt

livskraftiga populationer. Detta gäller särskilt, menar bolaget, då stora delar av omgivande områden är skyddade som naturreservat och Natura 2000-områden.

Området har dessutom *pekats ut av SGU som riksintresse avseende ämnen och material* för landets materialförsörjning. SGU har som skäl angivit att fyndigheten har från försörjningsberedskapssynpunkt stor betydelse för landet, är väldokumenterad, uppfyller speciella krav på materialegenskaper, förekommer i begränsad omfattning men är dock så stor att den även på lång sikt kan försörja hela eller en del av landet med material samt har betydelse för landets försörjning i ett avspärrningsläge.

Bl.a. Naturvårdsverket har anfört att det inte är tillräckligt utrett i målet huruvida kalk kan utvinnas på *alternativa platser* som innebär mindre intrång och olägenhet för miljön.

Miljödomstolen konstaterar beträffande *lokaliseringsfrågan* inledningsvis att det aktuella täktområdet och dess omgivningar har mycket stora naturvärden som är unika och därför har ett högt skyddsvärde. Den 170 hektar stora täkten skulle, med sin längsträckta nord sydliga placering, på ett påtagligt sätt inverka negativt och irreversibelt på det sammanhållna naturområdet och det gäller även oavsett eventuell hydrologisk påverkan på omgivningarna. Mot detta kan anföras att det finns ett begränsat antal alternativ för kalkbrytning. Nordkalk har hävdad att detta i princip är den enda tänkbara platsen för bolagets fortsatta verksamhet. Såväl Nordkalk som länsstyrelsen har redogjort för vissa andra kalkförekomster på Gotland. Vad gäller tillgången på kalk i övriga landet samt ifråga om import är utredningen i målet dock knapphändig. Klart är att Bungeområdet är den för Nordkalk absolut bästa platsen för brytning. Det synes vara den största enskilda kalkförekomsten i regionen. Utredningen ger dock vid handen att det finns alternativa platser att bryta kalk på Gotland och dessutom på andra platser i Sverige, fastän med huvudsakligen annan kvalitet. Domstolen anser därför att Bungeområdet inte är det enda alternativet och att då verksamheten enligt vad som nyss sagts leder till stora olägenheter för miljön, är verksamheten inte förenlig med

lokaliseringskravet i 2 kap miljöbalken. Värdet av brytning av kalk på platsen är otvivelaktigt ekonomiskt mycket högt och medför inkomster för bolaget och arbetstillfällena under 25 år i en region som för närvarande lider brist på större arbetsgivare. Det finns därför skäl att överväga om lokaliseringshänsyn här är orimlig att uppfylla jämlikt 2 kap 7 § miljöbalken. Miljödomstolen gör därvid den bedömningen, att även om kalkbrytningen måste anses mycket angelägen, är de förhållandena att alternativa möjligheter finns och att stora naturvärden står på spel som för alltid förloras, sådana att kravet på hänsyn vid lokalisering får anses vara rimligt.

Platsvalet ska vidare bedömas enligt bestämmelserna om *användning av marken i 3 och 4 kap miljöbalken*. Sektormyndigheter har pekat ut det aktuella området som riksintressen för naturvård respektive mineralutvinning. Detta utpekande är dock inte rättsligt bindande utan ska bedömas i det enskilda fallet i samband med tillståndsprövning. Miljödomstolen anser det visat i målet att båda riksintressena ska anses föreligga för den aktuella fastigheten, trots att utredningen vad gäller behovet av kalksten ur försvarssynpunkt är vag. Miljödomstolen anser det vidare klarlagt att tänken, på sätt som utvecklas ovan angående lokaliseringskravet, skulle påtagligt skada miljön på sätt som avses i 3 kap 6 § miljöbalken. I målet är således fråga om konkurrerande riksintressen. Företråde ska i sådant fall ges enligt 3 kap 10 § miljöbalken åt det ändamål som på lämpligaste sättet främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Tillämpningen av 3 kap miljöbalken beror dessutom av om riksintresset för naturvärden även föreligger enligt 4 kap miljöbalken. Gotland är enligt 4 kap 1 § och 2 § miljöbalken, med hänsyn till dess natur- och kulturvärden, i sin helhet av riksintresse för turismen och friluftslivet. Eftersom skyddet i dessa bestämmelser emellertid inte avses hindra det lokala näringslivet och inte heller, om det finns särskilda skäl, utvinning av mineralfyndigheter är det rättens bedömning att riksintresset enligt 4 kap 2 § miljöbalken inte utgör hinder för verksamheten. Riksintressen med anledning av Natura 2000 behandlas nedan. Miljödomstolen bedömer inte att området är sådant stort oexploaterat område som avses i 3 kap 2 § miljöbalken.

Vid *riksintresseavvägningen* ska bl.a. miljöbalkens mål enligt 1 kap 1 § miljöbalken beaktas liksom Sveriges internationella åtaganden. Värdefulla naturmiljöer ska skyddas men samtidigt ska en ur samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas. Förutom att just de långsiktiga behoven ska ges särskild tyngd måste även möjligheten att kombinera användningen av marken övervägas. För naturvårdsintresset talar enligt domstolen att den värdefulla naturmiljön är unik och bunden till platsen men för kalkbrytning finns andra lokaliseringar. Vidare finns ett antal hotade arter i området. Den skada verksamheten medför genom att bilda ett dagbrott är omöjlig att reparera eller ersätta med kompensationsåtgärder. För mineralutvinningsintresset talar att det är en fyndighet av mycket stort värde och av särskilt god kvalitet. Fastigheten är vidare relativt väl belägen i förhållande till Storugns, medför få störningar för grannar samt innebär ett antal arbetstillfällen under 25 år. Nordkalk har anfört att ett omfattande naturskydd råder i täktens omgivningarna samt i regionen som helhet och att det därför vid avvägningen ska beaktas att det måste vara en rimlig balans mellan vad det allmänna skulle vinna med ytterligare naturskydd och vad bolaget skulle förlora på grund av inskränkningar i möjligheten att utnyttja sin egendom. Vid bedömningen anser domstolen att den stora orepärlbara skada på naturmiljön av riksintresse som täktens dimensioner och placering innebär väger mycket tungt liksom det industriella behovet av kalkråvaran. Vid ett val mellan dessa intressen är det dock avgörande att naturmiljön inte kan ersättas av en annan plats medan kalk trots fördelarna med Bungetäkten faktiskt kan utvinnas på andra platser såväl på norra Gotland som på fastlandet eller utomlands. Långsiktigt är det enligt domstolens bedömning således en bättre hushållning att skydda naturmiljön i detta fall. Riksintresset för naturvården har alltså företräde. Miljödomstolen anser vidare att det inte är möjligt att både skydda naturområdet och bedriva täkten. Dess inverkan rent fysiskt är allt för stor och skyddsåtgärder kan inte ändra det förhållandet. Föreslagen markanvändning är således inte förenlig med hushållningsbestämmelserna.

Särskilda bevarandeområden, Natura 2000

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamhet som på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-områdena Bräntings haid och Bästeträsk som förtecknats enligt habitatdirektivet. Tillstånd enligt 7 kap 28 b § miljöbalken får lämnas endast om verksamheten, tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, inte kan skada de livsmiljöer och arter som avses skyddas.

Enligt Nordkalk är det här fråga om mindre störningarna i form av buller, damm, förändrad hydrologi samt kanteffekter. Berörd naturtyp i Bräntings haid är främst våtmark bestående av rikkärr och kalkkärr med gotlandsag. Direkt gränsande naturtyper är dessutom västlig taiga och nordiskt alvar. Våtmarkerna ligger uppströms tälten och tillrinningen påverkas därför inte enligt bolaget. Genom avgränsande diken och säkerställande av det flöde som sker via bäcken norrut ska naturliga vattenflöden mellan våtmarkerna behållas. Beträffande övriga livsmiljöer i kantzonen till Bräntings haid, västlig taiga och nordiskt alvar, är det främst ökad solexponering och vind som kommer att medföra lokal och ringa påverkan. Beträffande Bästeträsks bevarandeområde är sjön Bästeträsk och dess våtmarker samt Tväringsmyr viktiga. Detta bevarandeområde ligger nedströms tälten och berörs i vart fall indirekt av den grundvattenpåverkan och vattenhantering som kommer att ske i tälten. Bolaget menar dock att eftersom vattenhanteringen i tälten syftar till att upprätthålla vattenbalansen i Ojnaremyr och därmed i Tväringsmyr och Bästeträsk kommer inte någon beaktansvärd påverkan uppkomma. Bolaget har gjort gällande att utredningen visar så begränsad påverkansgraden att det kan ifrågasättas om ens tillståndsplikt föreligger i vart fall beträffande Bräntings haid. Influensområdet från tältekanten uppgår maximalt till 300 meter.

Naturvårdsverket har anfört att den sökta verksamheten kan skada de livsmiljöer som skyddas och att den innebär en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet av skyddade arter. Placeringen av tälten är enligt verket direkt olämplig med hänsyn till möjligheterna att bevara utpekade arter och habitat i långsiktigt gynnsam bevarandestatus. Det är fråga om störningar av buller, damm, sol- och vindexponering, fragmenteringseffekter, förändrad hydrologi samt en minskning av

arternas naturliga utbredningsområde. Påverkan är både direkt och indirekt och varierar från några tiotals meter upp till flera kilometer. Små förändringar i såväl ytvatten- som grundvattenbalans bedöms enligt Naturvårdsverket kunna ge mycket stora och i många fall irreversibla skador på våtmarkshabitaten och deras arter. Naturvårdsverket har anfört att hydrologin och därmed våtmarkerna riskeras skadas permanent. Redan risken för skador eller störningar är tillräcklig för att åtgärden inte ska vara tillåten.

Länsstyrelsen har anfört att såväl de kompletterande utredningarna som utvärderingen av provbrotten tydligt visar hur komplicerad både hydrologin och kalkstensstrukturen i området är. Den hydrauliska konduktiviteten varierar påtagligt vilket beror på kalkberggrundens egenskaper med svårdefinierade och svårtolkade spricksystem. Det medför att det är mycket svårt att göra schablonbilder av grundvattnets rörelser. Länsstyrelsen anser att saltvatteninträngning i området är trolig. Transportbandet kommer att medföra risk för försämrade livsbetingelser för ett flertal hotade, sällsynta eller i övrigt hänsynskrävande djur- och växtarter. Länsstyrelsen har gjort gällande att flera av de livsmiljöer som finns i bevarandeområdena kan komma att påverkas på ett betydande sätt och främst då genom täktens påverkan på avrinningsförhållanden och hydrologin. Influensområdet kan lokalt uppgå till en kilometer. Bevarandeområdet Bästeträsk berörs även av SMA:s planerade bergtäkt och kommunens planerade vattenuttag från sjön, vilket ska beaktas i bedömningen.

Flera *intresseorganisationer och enskilda intressenter* har argumenterat i huvudsaklig samstämmighet med Naturvårdsverket och länsstyrelsen.

Miljödomstolen konstaterar att bolaget utfört och presenterat omfattande undersökningar för att få förståelse för yt- och grundvattenförhållandena och hur dessa påverkas om den planerade täktverksamheten kommer till utförande. De hydrologiska och hydrogeologiska förhållandena inom området är dock komplicerade och det kan därför vara svårt att förutsäga hur yt- och grundvattensituationen påverkas. Grundvattnets uppträdande i kalksten

kännetecknas av att det finns stora variationer i kalkstens vattengenomsläpplighet. Detta har framgått av genomförda provpumpningar och den stora skillnaden i tillrinningen till de två provtäckerna. För att bättre förstå hur hela grundvattensystemet fungerar har bolaget låtit utföra hydrogeologiska beräkningar med hjälp av en analytisk modell. I alla modeller måste förutsättningarna förenklas eftersom fältförhållandena ofta är alltför komplicerade. Bolaget har antagit att med den stora utsträckning som brottet planeras få kan kalkstens inhomogeniteter homogeniseras vad gäller förväntad grundvattenpåverkan. Med hjälp av modellen har bolaget kunnat värdera de ingående parametrarnas betydelse genom en s.k. känslighetsanalys och visat att störst betydelse för mängden uppumpat täktvatten och storleken på influensområdet har värdet på kalkstens vattengenomsläpplighet (hydrauliska konduktivitet).

Bolaget föreslår ett antal artificiella åtgärder för att dels återleda grundvattnet till omgivande områden, dels för att i möjligaste mån efterlikna den nu befintliga ytvattensituationen. Bolaget har även föreslagit ett kontrollprogram för att bl.a. övervaka effekterna på omgivningen och identifiera eventuella avvikelser från det förväntade så att bolaget vid behov kan vidta ytterligare åtgärder.

Miljödomstolen anser att utredningsläget är sådant i målet att en negativ påverkan på bevarandeområdena kan verkar högst trolig via främst ändrade yt- och grundvattenförhållanden. Bolaget undersökningar visar att en del våtmarker är ytvattenberoende medan andra är både yt- och grundvattenberoende. Den flora och fauna som etablerats inom bevarandeområdena har anpassats till rådande förhållanden. Miljödomstolen anser att det sannolikt inte är möjligt att med artificiella åtgärder efterlikna och upprätthålla de vattenförhållanden som nu råder. Detta gäller särskilt ytvattenförhållandena och vattnets strömningsbild. Det är även inte helt utan komplikationer att vidmakthålla grundvattensituationen genom artificiell infiltration. Miljödomstolen delar Naturvårdsverkets bedömning att små förändringar i såväl ytvatten- som grundvattenbalans kan ge mycket stora och i många fall irreversibla skador på våtmarkshabitaten och deras arter.

Domstolen bedömer vidare att den inskränkning som områdesskyddet innebär enligt detta ställningstagande, vid en avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Prövning av täkten som miljöfarlig verksamhet

Vid prövning av ansökan ska enligt den särskilda täktbestämmelsen *9 kap 6 a § miljöbalken* behovet av material som kan utvinnas vägas mot skador som befaras på djur och växter samt miljön i övrigt. Tillstånd får inte lämnas om täkten befaras försvåra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad eller i övrigt hänsynskrävande.

Nordkalk har beträffande avvägningen anfört att det rör sig om ett mindre täktområde i ett betydligt större område med skog och våtmarker, att *Nordkalk* kommer att kompensera med kalktallskog på annan plats samt göra insatser för våtmarker, att sällsynta arter inte kommer att hotas, att störningar i form av buller och damm är mycket begränsade, att skadorna på djur- och växtlivet och miljön i övrigt som täkten orsakar blir tämligen begränsade. Vidare har *Nordkalk* förklarat att gotländska kalkfyndigheter har för landet unika egenskaper som hyser stor efterfrågan inom industrin, att *Bungetäkten* är det enda realistiska alternativet, att täkten har ett värde om 16-17 miljarder kronor samt att import medför negativa konsekvenser både för *Nordkalk* och bolagets kunder vad gäller logistik, transportavstånd och kostnader. *Nordkalk* har vidare gjort gällande att täkten medför 140-150 arbetstillfällen under minst 25 år, påverkar omkring 150 leverantörer på Gotland och att *Nordkalks* industriverksamhet i *Storugns* kan tvingas till nedläggning om inte råvaruförsörjningen tryggas. *Nordkalk* har för bl.a. bevarande av växten *gaffelfibbla* föreslagit särskilda kompensations- och forskningsåtgärder.

Naturvårdsverket har anfört att verksamheten skulle ha en påtaglig påverkan på växt- och djurliv och i denna del noterat att det på norra Gotland finns ca 550 rödlistade arter och att där finns många förekomster av arter inom flera organismgrupper som i övriga Sverige är extremt sällsynta. Vidare har verket anfört

att täkten ligger inom ett stort område där förekomsten av rödlistade kärlväxter är oerhört rik jämfört med övriga landet samt där norra Europas artrikaste tallanknutna skalbaggsfauna förekommer. Naturvårdsverket har beträffande gaffelfibblan anfört att den globalt endast förekommer på Öland och Gotland och att beståndet i täktområdet antas hysa en betydande del av världspopulationen. Andra hotade arter i täktområdet är apollofjäril och svartfläckig blåvinge.

Sveriges Botaniska Förening har anfört att det på fastigheten finns en koncentration av ett extremt stort antal rödlistade växt- och djurarter med en uppseendeväckande stor art- och individrikedom. Täkten riskerar enligt föreningen dessutom skada arter som Sverige förbundit sig ge ett starkt skydd såsom nattskärra, spillkråka, trana, trädlärka, ängshök, kungsörn, apollofjäril och svartfläckig blåvinge. Mycket få områden i landet har så många högt skyddsvärda arter i sina naturliga livsmiljöer som i det aktuella området.

Gotlands Botaniska Förening har påtalat ett stort antal fynd på det tänkta täktområdet av rödlistade arter av vilka några är starkt hotade. Föreningen har anfört att omflyttning efter odling av sällsynta och rödlistade växter inte är en acceptabel lösning.

Miljödomstolen anser det väl utrett i målet att behovet av stenmaterialet föreligger och att det måste anses relativt stort. Vid en avvägning ska beaktas bl.a. alternativa fyndigheter, föroreningsrisk, buller damm, transporter samt påverkan på arter, habitat och övrig miljö. Miljödomstolen anser generellt att med skyddsåtgärder och kontrollprogram kan den praktiska hanteringen av malmen inklusive transportbandet utformas på godtagbara sätt. Direkt påverkan av buller, damm och ljus framstår som acceptabla med beaktande av den stora nyttan av fyndigheten. Vad däremot gäller påverkan via yt- och grundvattnet, som utvecklats ovan i samband med överväganden om Natura 2000-områden, är det domstolens uppfattning att skadeverkan som kan befaras på framförallt våtmarker är alltför stor för att den ska uppvägas av behovet. Miljödomstolen anser det vidare visat i målet

att försämrade livsbetingelser för hotade arter kan befaras. Vid sådana omständigheter kan tillstånd enligt nu aktuell bestämmelse inte lämnas.

Vattenverksamheten

Den vattenverksamhet som ska bedömas i målet är bortledning av yt- och grundvatten från täkten, infiltration av samma vatten i omgivningen samt avledning av ytvatten kring täkten. Eftersom verksamheten ska bedrivas i sin helhet på bolagets fastighet föreligger rådighet. Vid prövningen tillämpas bl.a. de särskilda förutsättningarna som följer av 11 kap 6 § och 7 § miljöbalken. Därtill kommer frågan om 1973 års förbud mot utsläpp av avloppsvatten.

Beträffande vattenhanteringen har *Nordkalk* redovisat en översiktlig plan med diken, sedimenteringsbassänger och infiltrationsdammar.

Kommunen har anfört att mängden inläckande vatten till täkten kan påverka vattenförsörjningen om inte vattnet återförs till Bästeträskis tillrinningsområde. Tillrinningen kommer ändå minska genom dels ökad väderexponering med öppna dammar och återinfiltration på naturmark, dels den kanske 100 år långa tiden för att fylla kalkbrotten när brytningen avslutats. Vidare kan förorening inträffa. Kommunen har dock ansett att de skydds- och kontrollåtgärder som *Nordkalk* planerar att vidta gör att påverkan bör kunna hållas på en godtagbar nivå.

Naturvårdsverket och *länsstyrelsen* samt flera *intresseorganisationer* har anfört, sammanfattningsvis, att underlaget inte är tillräckligt för att avgöra hur påverkan blir på yt- och grundvattensituationen och omfattningen av skadorna på de naturmiljöer som gränsar till täkten. Även *fastighetsägare* har pekat på att underlaget som sökanden presenterat inte klargör hur deras fastigheter påverkas när det gäller vattentillgång och vattenkvalitet.

SGU har anfört att huvuddragen i den komplexa grundvattenströmningen i anslutning till den tänkta brytningen är väl dokumenterad och verifierad genom de

undersökningar och resultat som redovisats. SGU anser vidare att slutsatser och prognoser avseende grundvattnets kvalitet är väl grundade och genomarbetade.

Miljödomstolen konstaterar att vattenhanteringen är en förutsättning för själva täkten som innebär en uppenbar ekonomisk fördel för bolaget, samhällsnytta i form av arbetstillfällen i drygt två decennier och försörjning av råvara till annan industri. Detta överväger klart kostnaderna för vattenåtgärderna. Beträffande skador och olägenheter är det återigen miljödomstolens bedömning att utredningen i målet väcker farhågor om stor negativ påverkan på både närliggande våtmarker som möjligheten att nyttja den planerade vattentäkten Bästeträsk i framtiden. Med tanke på den generella vattenbristen på Gotland har sjön Bästeträsk ett mycket stort ekonomiskt värde ur allmän synpunkt som måste beaktas. Kommunen har visserligen tillstyrkt ansökan men samtidigt förklarat den utomordentligt stora betydelse vattenfrågan har och därvid framhållit Bästeträsk som av avgörande vikt.

Såsom miljödomstolen konstaterat ovan har bolaget utfört omfattande undersökningar för att klargöra yt- och grundvattenförhållandena i området. Miljödomstolen anser emellertid att utredningen i målet om dels vattenpåverkan av täkten som sådan, dels vattenhanteringen i sig, inte klargjort hur Bästeträsk kommer att påverkas vare sig under driften eller under återfyllnadsperioden som sannolikt sträcker sig över flera decennier. Dessa osäkerheter leder till att tillstånd till ansökt vattenverksamhet inte kan lämnas vid en prövning enligt 11 kap 6 § och 7 § miljöbalken.

Beträffande de enskilda fastighetsägarnas invändningar om *skador på vattentäkter (brunnar m.m.)* anser miljödomstolen att det trots omfattande utredning alltjämt är oklart huruvida de närmast lokaliserade fastigheterna kommer att påverkas.

Vad härefter gäller *1973 års beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten* är det miljödomstolens uppfattning att eftersom förbudet syftar på att säkerställa tjänligt vatten i Bästeträsk måste det omfatta alla typer av avlopp dvs. även förorenat vatten från en industri. Nordkalk har här invänt att vattnet avses renas innan det infiltreras.

Förbudet kan enligt domstolens tolkning inte rimligen innebära ett totalt förbud mot utsläpp mot även helt renat vatten. Beslutet är därför inget absolut hinder mot infiltration så länge vattnet är så rent att det inte kan anses som skadligt för vattentäkten. Huruvida så är fallet här beror bl.a. på tänkt hantering och skyddsåtgärder vilka inte utvecklats närmare i ansökan. Miljödomstolens slutsats är således att infiltration är möjlig men att det på föreliggande material inte går att bedöma om vattnet kommer att ha tillräckligt god kvalitet.

Tillståndsfrågan sammanfattningsvis

Mot bakgrund av det som anförts ovan finner miljödomstolen att tillstånd inte kan lämnas till den sökta verksamheten. Såväl lokaliseringen som risken för påverkan på omgivande bevarandeområden och faran för hotade arter hindrar att tillstånd kan ges. Dessutom föreligger osäkerhet beträffande möjligheten att skydda vattentäkten Bästeträsk. Ansökan ska därför lämnas utan bifall.

Fråga om regeringsprövning

Enligt 21 kap 7 § miljöbalken ska domstolen i mål som rör vissa allmänna intressen av synnerlig vikt överlämna yttrande till regeringen för avgörande. I målet har anförts arbetsmarknadspolitiska skäl för att tillstånd ska ges. Miljödomstolen bedömer dock att med beaktande av det antal arbetstillfällen det rör sig om här kan det inte anses som att frågan är av synnerlig vikt på sätt som avses i bestämmelsen.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Ett antal remissinstanser m.fl. har såväl under förberedelsen av målet som vid huvudförhandlingen krävt att Nordkalk presenterar ytterligare utredningar främst vad gäller de hydrogeologiska förutsättningarna. Utredningskraven innefattar bl.a. flera års propumpningar av stora mängder vatten. Nordkalk har under förberedelsen tillfört utredningen ett omfattande material för att söka tillmötesgå kraven. Bolaget har utfört ett stort antal propumpningar och andra undersökningar. Vidare har saltvattenfrågan analyserats grundligt. Nordkalk har till bemötande av utredningskraven anført att man gjort vad som rimligen kan begäras, att det nu finns

en tillräckligt klar bild av geologin samt att kraven på långtidspumpningar skulle medföra alltför stora kostnader och medföra att bolaget inte hinner få täkt tillstånd i tid. Miljödomstolen noterar att det är ett mycket omfattande material som givits in och att det skett i olika delutredningar. Nordkalk har lagt ned stora resurser på att söka klarlägga hur vattensituationen är och förmodas kan bli med en utbyggd täckt. Bolaget har besvarat flertalet av de tekniska frågor som ställts men många intressenter anser trots det att det fortfarande finns oklarheter av vikt vad gäller särskilt grundvattenförhållandena. Miljöpåverkan av en sådan ingripande och icke-reversibel verksamhet som det här är fråga om måste beskrivas ingående och fullständigt för att syftet att vara underlag för prövningen ska uppfyllas. Det finns emellertid rimligen en gräns för när det är alltför kostsamt och tidskrävande att i en ansökan klargöra samtliga miljöeffekter i en avlägsen framtid. Brister i kunskapsläget får istället beaktas vid tillståndsprövningen. Miljödomstolen anser således att Nordkalk med allt utredningsmaterial sammantaget har nått upp till en rimlig utredningsnivå inför prövningen avseende de krav som ställs i 6 kap miljöbalken och att MKB:n således kan godkännas.

Rättegångskostnader

Gotlands kommun har yrkat ersättning med 542 014 kr exklusive mervärdesskatt, varav 418 000 kr avser arvode (Mårten Bengtsson, 180 timmar à 2 300 kr), ersättning till sakkunnig 108 582 kr samt övriga utlägg 15 432 kr.

Nordkalk har bestritt yrkandet på den grunden att det kan ifrågasättas om kommunen är sakägare vattenrättslig mening. Kommunens yttrande tar i stor utsträckning sikte på aspekter av målet som rör miljöfarlig verksamhet. Nordkalk har vitsordat totalt belopp om 252 194 kr exklusive mervärdesskatt, varav 150 000 kr avser arvode och 80 000 kr ersättning till det tekniska biträdet. Övrig yrkad ersättning för utlägg om 22 194 kr har vitsordats som skälig i och för sig.

Sigrid Nordström och Håkan Linder har yrkat ersättning med 156 870 kr inklusive mervärdesskatt, varav 115 000 kr avser arvode (Lennart Eriksson, 67,75 timmar à 1 700 kr), 10 496 kr ersättning för utlägg samt 31 374 kr mervärdesskatt.

Nordkalk har vitsordat att Håkan Linder är sakägare i vattenmålet. Nordkalk har bestritt att Sigrid Nordström är sakägare i vattenrättslig mening eftersom hennes fastighet ligger ca 1,5 km från tåkten i ett annat hydrologiskt system. Nordkalk har medgett att Håkan Linder medges ersättning med 110 496 kr, varav 100 000 kr inklusive mervärdesskatt avser ombudsarvode. Yrkad ersättning om 10 496 kr för utlägg har vitsordats som skälig i och för sig.

Leif och Maj Gustafsson har yrkat ersättning med 175 232 kr inklusive mervärdesskatt, varav 132 000 kr avser ersättning för arvode (Viveca Dahlin, 66 tim, à 2 000 kr), 8 186 kr avser utlägg och 35 046 kr avser mervärdesskatt.

Nordkalk har bestritt Leif och Maj Gustafssons yrkande på den grunden att fastigheten ligger över 1 km från tåkten inom ett annat hydrologiskt system. Ett arvode på 112 500 kr inklusive mervärdesskatt, samt yrkad ersättning för utlägg på 8 186 kr har vitsordats som skäligt i och för sig.

SMA har yrkat ersättning med 126 119 kr inklusive mervärdesskatt, varav 87 500 kr avser arvode (Louis Vasseur), 13 395 kr utlägg och 25 224 kr mervärdesskatt. Vidare har yrkats ersättning för tekniskt biträde med 85 640 kr, varav 64 000 kr avser arvode, 4 512 kr avser utlägg och 17 128 kr mervärdesskatt.

Nordkalk har bestritt yrkandet då SMA inte är att betrakta som sakägare i målet. Yrkat ombudsarvode om 87 500 kr exklusive mervärdesskatt vitsordas som skäligt i och för sig. Beträffande ersättning till det tekniska biträdet vitsordas ett belopp om 40 000 kr som skäligt i och för sig. Ersättningen om 17 907 kr för utlägg vitsordas som skälig i och för sig. Moms bör inte ingå i ersättningen då SMA torde vara skattskyldigt enligt mervärdesskattelagen.

SMA har genmält att bolaget anser att det har all anledning att kunna bevaka sina intressen på sökandens bekostnad. Beträffande kostnad för tekniskt biträde har *SMA* godtagit Nordkalks vitsordade belopp på 40 000 kr exkl. mervärdesskatt, samt instämt i Nordkalks påpekande om mervärdesskatt.

Kally Mårtensson, Anna Engström och Bertil Ström har yrkat ersättning med totalt 1 015 860 kr inklusive mervärdesskatt varav 545 600 kr avser arvode (Johan Öberg, 248 tim, à 2 200 kr), utlägg för expertbiträde av Bo Olofsson med 187 627 kr (varav 10 077 kr avser utlägg), Magnus Martinsson med 59 400 kr samt Jonas Ebbesson med 7 000 kr. Slutligen avser 13 061 kr av beloppet övriga utlägg och 203 172 kr mervärdesskatt.

Nordkalk har anfört att det tid och det arbete som lagts ned i detta fall medfört kostnader som gått långt utöver vad som kan anses skäligt för att tillvarata sakägarnas rätt i målet. Nordkalk har bestritt att Anna Engström och Bertil Ström är sakägare i vattenrättslig mening. Vidare har Nordkalk bestritt att kostnaderna beträffande Magnus Martinsson och Jonas Ebbesson är ersättningsgilla. Nordkalk vitsordar att *Kally Mårtensson* tillerkänns ersättning för rättegångskostnader med 268 922 kr inklusive mervärdesskatt, varav 150 000 kr inklusive mervärdesskatt avser ombudsarvode och 90 000 kr inklusive mervärdesskatt avser Bo Olofssons arbete. Ifall även Anna Engström och Bertil Ström skulle anses som sakägare vitsordas inte någon sammanlagd högre ersättning eftersom talan i allt väsentligt tagit sikte på berörda allmänna intressen. Yrkad ersättning för utlägg med sammantaget 28 922 kr inklusive mervärdesskatt vitsordas som skälig i och för sig.

Ivar Magnusson har yrkat ersättning med 459 081 kr inklusive mervärdesskatt, varav 355 000 kr utgör ombudsarvode (Staffan Michelson, 140 tim, à 2 536 kr), 88 750 kr mervärdesskatt och 15 331 kr utlägg.

Nordkalk har bestritt yrkandet på den grunden att *Ivar Magnusson* inte riskerar skador på sin egendom till följd av den vattenverksamhet som ansökan avser på ett sådant sätt att han är sakägare i vattenrättslig mening. Som skäligt belopp för

ombudskostnader har vitsordats 100 000 kr inklusive mervärdesskatt. Yrkad ersättning om 15 331 kr inklusive mervärdesskatt har vitsordats som skäligt i och för sig.

Maria Karlsson och Bräntings gård AB med hälften vardera har yrkat ersättning med 165 000 kr inklusive mervärdesskatt varav 132 000 kr avser ombudsarvode (Eva Ernstsson, 110 tim, à 1 200 kr) och 33 000 kr mervärdesskatt. Bräntings gård AB har därutöver yrkat ersättning med 122 750 kr inklusive mervärdesskatt för eget utfört arbete samt utlägg 14 500 kr.

Nordkalk har bestritt yrkandet på den grunden att varken Maria Karlsson eller Bräntings gård AB är sakägare i målet i vattenrättslig mening. Som skäligt belopp har vitsordats 50 000 kr inklusive mervärdesskatt för Maria Karlsson och 40 000 kr exklusive mervärdesskatt för Bräntings gård AB. Nordkalk har utgått ifrån att Bräntings gård är mervärdesskattepliktigt.

Miljödomstolen gör följande bedömning beträffande rättegångskostnader.

Enligt 25 kap 2 § första stycket miljöbalken svarar en sökande i vattenmål för sina egna och sakägarnas kostnader i miljödomstolen. För att kostnaderna ska berättiga till ersättning ska kostnaderna varit skäligen påkallade för att tillvarata partens rätt.

Nordkalks ansökan avser både miljöfarlig verksamhet (för vilken ersättning inte kan utgå) och vattenverksamhet. Den miljöfarliga verksamheten som ansökan avser är en förutsättning för vattenverksamheten. Det är därför förklarligt att sakägarna fört fram synpunkter på verksamheten som sådan för att tillvarata sina intressen och att det i vissa delar är ogörligt att dela upp arbetet att avse miljöfarlig verksamhet respektive vattenverksamhet. Miljödomstolen anser ändå att somliga sakägare i målet ägnat en orimligt stor del av arbetet åt omständigheter av allmän miljö- och naturvårdskaraktär som inte direkt berör den enskilda ägaren av brunn och liknande anläggningar. Endast det arbete som behövs för att tillvarata sakägarnas rätt ska

ersättas av sökanden. Därvid får dock inläsning av hela materialet i målet samt deltagande i huvudförhandlingen anses nödvändigt.

Miljödomstolen har under handläggningen tagit upp följande fastighetsägare i målets sakägarförteckning såvitt gäller vattenverksamheten. Brättings gård AB/Maria Karlsson, Kally Mårtensson, Anna Engström, Bertil Ström, Leif och Maj Gustafsson, Ivar Magnusson, Håkan Linder och Sigrid Nordström. Nordkalk har mot bakgrund av bolagets syn på influensområdet anfört att endast Kally Mårtensson och Håkan Linder är att anse som sådan sakägare. Miljödomstolen anser att utredningen i målet, bl.a. synen, visar att Maria Karlssons/Brättings gård AB:s fastigheter inte skulle påverkas av vattenverksamheten. Detta hindrar dock inte att ersättning för rättegångskostnader tillerkänns eftersom klarhet i denna fråga uppnåddes först vid huvudförhandlingen. Beträffande övriga fastighetsägare, som miljödomstolen tagit upp som sakägare i den vattenrättsliga delen av målet, kvarstår den tidigare bedömningen att respektive fastigheter med brunnar och liknande anläggningar kan påverkas av vattenverksamheten eftersom osäkerheten om influensområdet består.

Miljödomstolen anser det klart att *Gotlands kommun* är att anse som sakägare med tanke på den möjliga påverkan på befintlig och planerad vattentäkt. Mot bakgrund av de komplicerade frågor som berör kommunens intresse får det anses rimligt att förhållandevis mycket arbete lagts ned. Miljödomstolen anser dock att yrkat belopp bör nedsättas och att kommunen i fråga om arvode för ombudet ska ersättas för skäliga 150 timmars arbete vilket med yrkad timkostnad innebär 345 000 kr. Yrkad ersättning för sakkunnige Håkan Djurberg är skälig med hänsyn till det arbete som lagts ned och som är helt relevant i målet.

Miljödomstolen bedömer att av *Sigrid Nordström, Håkan Linder samt Leif och Maj Gustafsson* yrkad ersättning är skälig och ska utgå med fullt belopp.

Miljödomstolen anser att *SMA* inte kan anses som sakägare i målet. Även om det finns en hydrologisk anknytning mellan sökandens och *SMA*:s fastigheter har det

inte framkommit i målet att detta skulle kunna medföra någon skada för SMA. Någon ersättning ska därför inte utgå.

Beträffande ersättningsyrkande av *Kally Mårtensson, Anna Engström och Bertil Ström* noterar miljödomstolen att de genom sitt ombud och anlitate experter lagt ner mer arbete än övriga enskilda sakägare, bland annat i fråga om den hydrogeologiska utredningen. Det måste anses rimligt att när det är fråga om tekniskt komplicerade utredningar anlita egen expertis för att kunna bemöta sökandens utredningar. Inte desto mindre finner miljödomstolen att arbetsinsatsen är alltför omfattande såväl när det gäller antal nedlagda timmar som det förhållandet att arbetet i stor utsträckning berört andra faktorer än sådant som behövs för att ta tillvara sakägarnas rätt. Ersättningen avseende arvode för ombudet ska därför jämkas till att avse 130 timmars arbete vilket med yrkad timkostnad innebär 286 000 kr. Beträffande ersättning till sakkunniga anser miljödomstolen att utredningen av Bo Olofsson behandlar i relativt stor del allmänna intressen varför en viss jämkning bör göras. Miljödomstolen bedömer i den delen att 140 timmars arbete skäligen bör ersättas vilket med begärt timarvode innebär 119 000 kr. Magnus Martinssons utredning berör uteslutande allmänna intressen och ersättning för detta arbete ska inte utgå. Något godtagbart motiv för att anlita utomstående juridisk expertis utöver ombudet har inte framkommit varför utlägg till Jonas Ebbesson inte bedöms som ersättningsgillt.

Vad härefter gäller *Ivar Magnussons* ersättningsyrkande anser miljödomstolen att yrkad ersättning motsvarar ett alltför omfattande arbete som inte kan ersättas av sökanden fullt ut. Arbetet för andra sakägare med jämförliga intressen i målet har motsvarat betydligt lägre belopp. Miljödomstolen finner det mot den bakgrunden skäligt att Nordkalk ska utge ersättning till Ivar Magnusson med 130 000 kr avseende arvode exklusive mervärdesskatt samt 15 331 kr för utlägg.

Maria Karlsson och Bräntings gård AB har begärt ersättning för arbete som utförts av anlitat ombud och Bräntings gård AB dessutom för eget arbete. Miljödomstolen anser mot bakgrund av den arbetsinsats som skäligen behövs för att ta tillvara

fastighetsägarens rätt att Nordkalk ska ersätta Bräntings gård AB och Maria Karlsson med totalt 140 000 kr exklusive mervärdesskatt för arbete, (varav ombudsarvode 100 000 kr), att fördelas med 50 000 kr till Maria Karlsson och 90 000 kr till Bräntings gård AB som därutöver ska ersättas för utlägg med 14 500 kr.

Övriga frågor

Inverkan av SMA:s ansökan beträffande Stucks

SMA samt ett antal remissinstanser m.fl. har väckt frågan om ansökan kan prövas trots att SMA i ansökan till miljödomstolen i annat mål begärt prövning av en täkt inom fastigheten Stucks 1:368, vilket enligt invändning i detta mål påverkar miljön i närområdet och även kan tänkas inverka på grund- och ytvattensituationen. Frågan kan ses som en invändning om rättegångshinder. SGU har anfört att båda aktörerna avser bedriva verksamhet inom tillrinningsområdet för Bästeträsk och att dessa således från hydrogeologisk synpunkt kan komma att samverka. Kommunen har påpekat att vattnet från Stucks – liksom Bungetäkten - avrinner till Ojnaremyr och vidare till Bästeträsk. Viss del av vattnet avrinner genom grundvattenmagasinet. Nordkalk har genmält att utredningarna beträffande Stucks ligger långt fram i tiden, att endast en mindre del av påverkan från Stucks är gemensamt med Bunge samt att de skyddsåtgärder och kontroller som Nordkalk föreslår för sin verksamhet innebär att vattenbalans och vattenkvalitet kommer att upprätthållas i Bungetäktens omgivningar.

Miljödomstolen konstaterar att det i princip alltid pågår faktiska eller planerade miljöpåverkande verksamheter i prövningsverksamhetens närhet. Det förhållandet är en del av den verklighet som prövningen har att beakta och vad gäller Stucks är planerad verksamhet där en omständighet som inte kan förbigås. Det finns dock ingen möjlighet att sammanlägga målen till gemensam handläggning och att vilandeförklara målet i avvaktan på fullständig utredning av konkurrerande verksamheter i närheten förefaller inte rimligt eftersom handläggningen måste vara tidsmässigt effektiv och dessutom ytterligare verksamhet kan tillkomma eller

förändras under väntetiden. Gotlands kommun har som exempel på detta nyligen ingivit ansökan om miljöprövning av grundvattenuttag i Bästeträsk. Domstolen anser därför att den komplikation som SMA:s verksamhet leder till ska beaktas i den utsträckning den nu är känd men att den inte utgör hinder mot att pröva Nordkalks ansökan. Detta gäller särskilt mot bakgrund av att Nordkalks i sin talan hävdar att omgivande vatten inte ska påverkas.

Prövningsavgift

Sökanden har inte invänt mot prövningsavgiften som tidigare beslutats. Miljödomstolen fastställer avgiften slutligt till samma belopp.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2

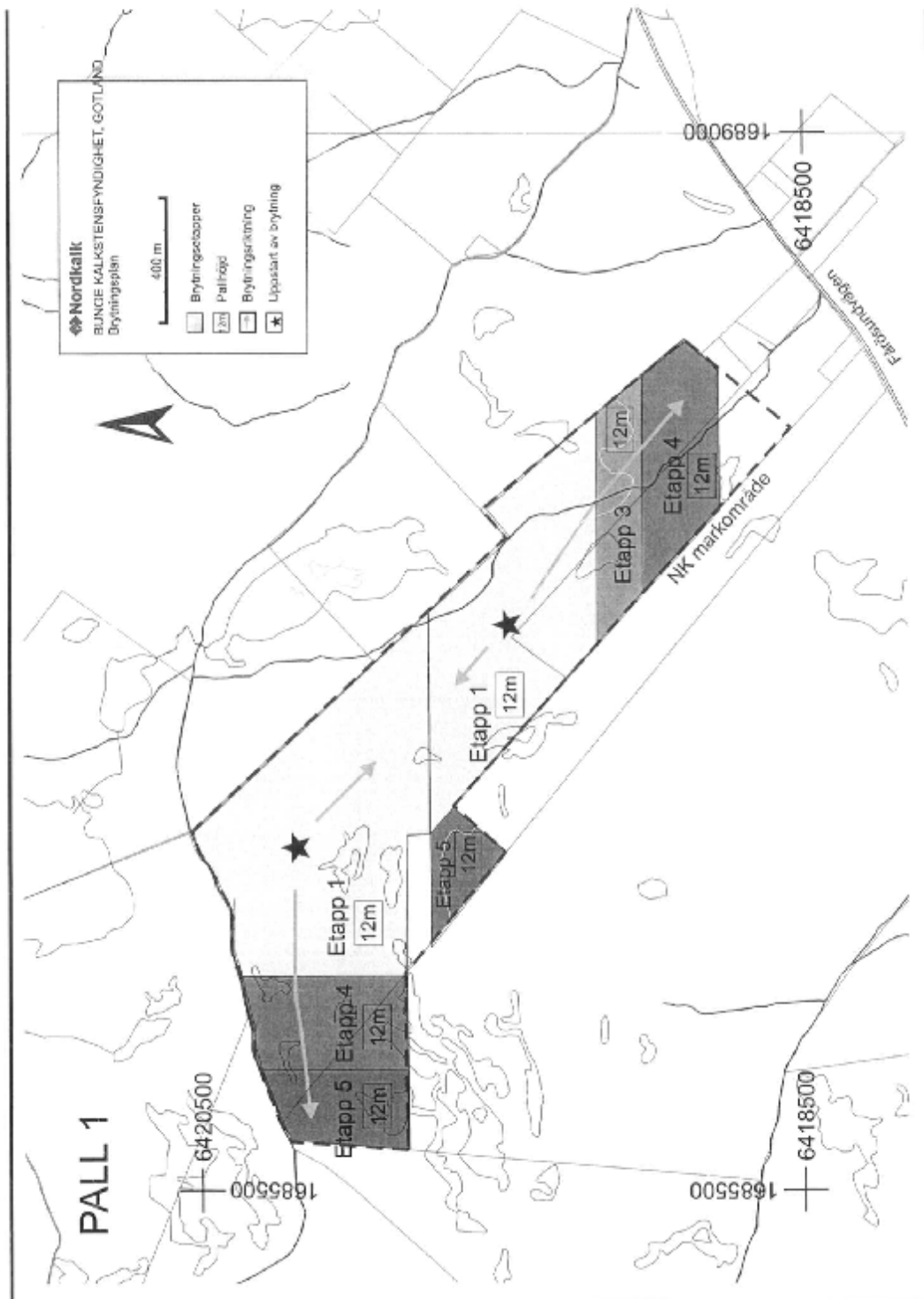
Överklagande ska ges in till miljödomstolen, Nacka tingsrätt, senast den 9 januari 2009 och vara ställt till Miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Prövningstillstånd erfordras.

Mikael Hagelroth

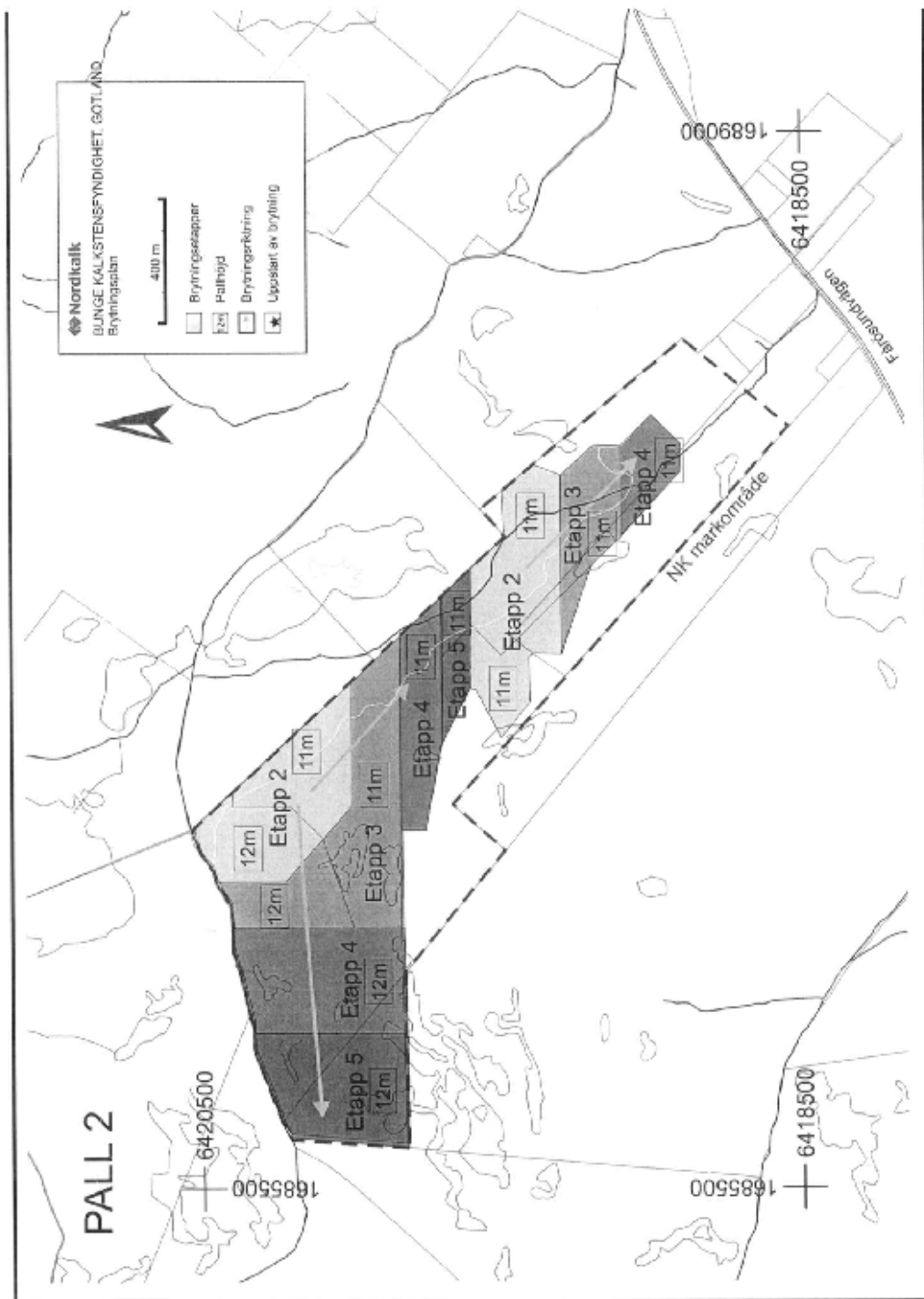
Bengt Jonsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Mikael Hagelroth, miljørådet Bengt Jonsson samt de sakkunniga ledamöterna Kia Sahlin och Anders Nordstrand. Domen är enhälligt.

Domsbilaga 1

Domskilaga 1

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I MILJÖMÅL

Den som vill överklaga miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Svea Hovrätt, Miljööverdomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till miljödomstolen och det måste ha kommit in till miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Miljööverdomstolen meddelar **prövningstillstånd**. Miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av miljödomstolens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende miljödomstolens dom enligt klagandens mening är oriktig,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Om klaganden anlitar ombud ska ombudet sända in fullmakt i original samt uppgive namn, adress och telefonnummer.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.